

ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

Factors of Emotional Quotient of School Administrators Affecting School Effectiveness Administration

Under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3

อวัศญา นาโสก*

รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ**

ดร.ชรินดา พิมพ์บุตร***

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ด้านการมีทักษะทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test, F-test (One way ANOVA) ใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม แตกต่างกัน
3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวม แตกต่างกัน
4. ความฉลาดทางอารมณ์ โดยภาพรวมและรายด้านกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร, ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน

*ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**กรรมการบริหารหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปลวกธาตุโสภาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

5. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการมี ทักษะทางสังคม ซึ่งตัวแปรทั้งสามมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 47.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการ พยากรณ์ $\pm .24156$

6. แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มี 3 ด้านที่น่าเสนอแนวทางพัฒนา ประกอบด้วย ด้านการมีทักษะ ทางสังคม ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น

ABSTRACT

The purposes of this study were to compare relationship and the prophets Emotional intelligence of managers and effective management of the school Compare the relationship and the forecast Factors of Emotional Quotient of School Administrators Affecting School Effectiveness Administration Under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 The sample consisted of President basic school administrators and teachers. 333 people The tools used to collect data scales five levels. It is divided into five areas. The motivating himself. The motivating himself. To understand the emotions of others. The social skills the statistical was analyzed are percentage, mean, standard deviation. The Hypothesis testing was used t-test, F-test (One way ANOVA), pearson product-moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

The results of the study were as follows:

1. The emotional intelligence of School Administrators. Effectiveness Administration under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman The overall level

2. Emotional Quotient of School Administrators. Effectiveness Administration under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman The overall difference

3. Emotional Quotient of School Administrators. Effectiveness Administration under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman Working in schools with different sizes. The overall difference

4. The effectiveness of the Administration Effectiveness Administration Under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman At a high level

5. The effectiveness of the Administration Effectiveness Administration Under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman The overall difference

6. The effectiveness of the Administration Effectiveness Administration Under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman Administrators and teachers Working in schools with different sizes. The overall difference

7. Emotional Intelligence and the overall effectiveness of the school's chairman of basic education. Administrators and teachers Effectiveness Administration under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman A relationship positive The level of statistical significance. 01.

8. Variables that could predict the effectiveness of the school Overall, Effectiveness Administration under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 Based on the idea of management Teachers and Education Committee Chairman A There was a statistically significant level. 01 Variable with the best predictive power The social skills These three factors are the 47.10 percent forecast And a standard error of prediction $\pm .24156$.

9. The development of emotional intelligence of School Administrators Effectiveness Administration Under the Office of Sakon Nakhon primary Educational Service Area 3 There were three aspects of the proposed guidelines Include The social skills The emotional self-awareness To understand the emotions of others

Keywords :

ภูมิหลัง

ความฉลาดเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต่างมุ่งแสวงหา โดยให้ความสำคัญกับความฉลาดทางด้านสติปัญญา มากกว่าความฉลาดด้านอื่นๆ โดยแท้ที่จริงแล้วความฉลาดของมนุษย์นั้นไม่ใช่แค่มีความสำคัญเฉพาะด้านสติปัญญา เท่านั้น หากแต่ความฉลาดยังมีอยู่หลายประเภทอันได้แก่ ความฉลาดทางด้านอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) ความฉลาดทางด้านสังคม (Social Intelligence-SI) ความฉลาดด้านคุณธรรมหรือจริยธรรม (Moral Intelligence-MI) เป็นต้น ซึ่งความฉลาดตามที่กล่าวมาล้วนเป็นส่วนประกอบที่จะทำให้นุชนมีความฉลาดอย่างสมบูรณ์และเป็นปัจจัยที่ทำให้มนุษย์และองค์การประสบความสำเร็จได้ สำหรับแนวคิดทางด้านตะวันตกที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ได้มี โกลแมนได้ให้ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของผู้อื่น ทำให้สามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตน มีแรงจูงใจตัวเอง และมีความสามารถทางด้านทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษา, 2552, หน้า 6)

ความฉลาดทางอารมณ์หรืออีคิว (Emotional Quotient: EQ) คือความสามารถในการบริหารอารมณ์ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ มีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองอย่างมีเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องเก็บกดเพื่อรอการระเบิดในภายหลัง รู้จักจุดดีจุดด้อยของตัวเอง มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มองโลกในแง่ดี สามารถจัดการกับความเครียดหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบและรู้เท่าทัน หรืออธิบายอย่างง่ายๆ ว่า (Emotional Quotient: EQ) ก็คือความสามารถในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และอย่างสร้างสรรค์นั่นเอง

จากการศึกษาค้นคว้าของนักวิจัยโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางเชาว์ปัญญาหรือความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence Quotient : IQ) นั้นพบว่าคนที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่มีสติปัญญาดีเสมอไป นักวิชาการต่างตระหนักดีว่าสติปัญญาอย่างเดียวนั้นไม่สามารถทำให้การเรียนหรือทำงานด้านต่างๆ บรรลุผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนประกอบด้วย โกลแมน (Goleman, 1998, pp. 319-320) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะด้านความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 2 หมวด คือ

สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competence) การบริหารจัดการตนเอง และสมรรถนะทางสังคม (Social Competence) การสร้าง และรักษาความสัมพันธ์ ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญและส่งผลสำเร็จในชีวิตมากกว่าเชาวิปัญญา 4 เท่า ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ เมเยอร์และสโลเวรี่ (Mayer & Salevery) พบว่าเชาวิปัญญาสามารถทำนาย ความสำเร็จในการเรียนและการทำงานได้เพียง 20 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น แต่ความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นส่วนหนึ่งของ ความสามารถที่เกี่ยวข้องในชีวิตในสัดส่วน 80 เปอร์เซ็นต์ของส่วนที่เหลือ ในการสร้างความสุขและความสำเร็จของชีวิต

คำถามของการวิจัย

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับใด
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างหรือไม่อย่างไร
3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน แตกต่างหรือไม่ อย่างไร
4. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
5. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือไม่ อย่างไร
6. แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

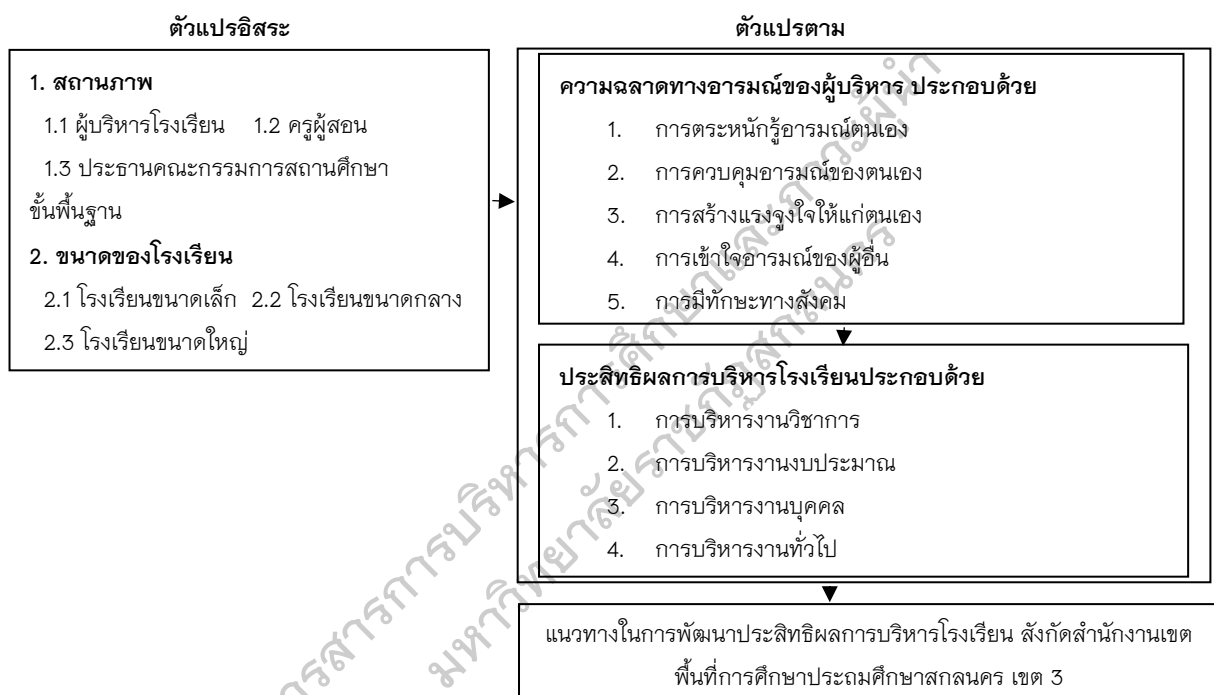
1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 546 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 182 คน ครูผู้สอน จำนวน 182 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 182 คน จาก 182 โรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 333 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 111 คน คน ครูผู้สอนจำนวน 111 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 111 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and

Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 225 คน แต่ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 369 คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ Rensis Likert Method ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้ตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนที่โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่
4. กรณีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยได้ติดต่อแบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบหรือได้คืนมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปเก็บข้อมูล
5. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจึงนำเข้าไปศึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. t-test (Independent sample t-test)
5. F-test (One way ANOVA)
6. สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation)
7. สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกัน

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวม แตกต่างกัน

4. ความฉลาดทางอารมณ์ โดยภาพรวมและรายด้านกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน โดยรวมของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการมีทักษะทางสังคม ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการมีทักษะทางสังคม รองลงมา คือ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง และด้านเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งตัวแปรทั้งสามมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 47.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $\pm .24156$

6. แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ด้านการมีทักษะทางสังคม ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีดังนี้

1.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ $\bar{x}$, S.D. พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีความเข้าใจความรู้สึกรู้จักอารมณ์ และความคิดที่เกิดจากอารมณ์ของตนเอง จึงทำให้สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถปรับอารมณ์ที่จะทำให้การประสานงานประสบความสำเร็จ อันจะนำไปสู่การทำงานอย่างเต็มใจเต็มความสามารถ ความฉลาดทางอารมณ์เกิดจากการฝึกตนเองให้รู้อยู่เสมอ รวมทั้งการฝึกฝนด้านภาวะอารมณ์เป็นผู้นำ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐาน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของกร ศิริโชควัฒนา (2551, หน้า 15) ที่ว่าความฉลาดทางอารมณ์คือความสามารถในการบริหารอารมณ์ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ มีความเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ความสามารถในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและอย่างสร้างสรรค์นั่นเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงคริย์ ทันทิพนธ์ (2550, หน้า 120-121) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับสูง

1.2 ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ $\bar{X}$, S.D. พบว่า

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา วิเศษ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในระดับสูง ด้านเก่ง และด้านสุขอยู่ในระดับปานกลาง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและสถานภาพสมรสต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันและได้รับการฝึกอบรมต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน ความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านแรงบันดาลใจและการกระตุ้นทางปัญญา

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและครูผู้สอน จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ (F-test, ชนิด One-Way-Analysis of Variance) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และความคิดเห็นของประธานผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์เช่นเดียวกันทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ด้านการมีทักษะทางสังคม

2.2 ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ (F-test, ชนิด One-Way-Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมานพ ศรีสร้อย (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารและครูผู้สอนมีพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก แบบอัตโนมัติและแบบเสรีนิยมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ (F-test, ชนิด One-Way-Analysis of Variance) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร ศิริพัมโนโกศล (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.31

มีความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข โดยรวมอยู่ในระดับ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม แตกต่าง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะจากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ (F-test, ชนิด One-Way-Analysis of Variance) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน สุวรรณศรี (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับประสิทธิผล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 และหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานกับประสิทธิผลโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนและ ประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ระดับ ประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีช่วงชั้นที่ทำการเปิดสอนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5) ระดับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีช่วงชั้นที่ทำการเปิดสอนแตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน 6) ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 7) ระดับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน 8) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่ มีความสัมพันธ์กัน

4. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากมาจากผู้บริหารมีการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ผู้บริหารมักจะรู้อย่างชัดเจนว่าขณะนั้นตนเองรู้สึกอย่างไร ผู้บริหารมีความเชื่อมั่น มีแนวทางและเป้าหมาย ในการดำเนินชีวิต ผู้บริหารสามารถทำใจยอมรับเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้ ผู้บริหารมีสติรู้เท่าทันความคิด ของตนเองเสมอ ผู้บริหารมีการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ผู้บริหารมีความสุขเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ผู้บริหารมีความ เข้าใจและยอมรับในอารมณ์ของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารสามารถจัดการกับอารมณ์ที่ไม่ปกติของตนเอง ผู้บริหารมีการ สร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ผู้บริหารเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ผู้บริหารมีทักษะทางสังคม ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการ สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความสนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานเสมอ ผู้บริหารใช้คำพูดที่สุภาพกับ ผู้ร่วมงานเสมอ ผู้บริหารสามารถแสดงทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ แนวคิดของ เรียม สุขกล้า (2553, หน้า 28) ได้ให้แนวคิดว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียน

ที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูสามารถใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถ ในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

5. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรด้านการมีทักษะทางสังคม ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการมีทักษะทางสังคม การติดต่อสื่อสาร และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สนใจ ฟังและปรับการติดต่อสื่อสารและให้การตอบสนองต่อความต้องการของผู้อื่น ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง เป็นองค์ประกอบสำคัญเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก ที่เหมาะสมต่อไป ด้านเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้และขจัดปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

6. แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร วิทยาลัย ด้านการมีทักษะทางสังคม ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น มีอำนาจ พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อช่วยให้ตนเองสามารถจัดการ อารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ และนำไปสู่การบริหารงานโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ควรจัดทำคู่มือเกี่ยวกับ ความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อส่งผลการบริหารงานโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ นิเทศติดตามผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหารโรงเรียน
- 1.4 ในการสอบคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ผู้เข้าสอบควรมีการทดสอบเชาวน์ปัญญา ด้านความฉลาดทางอารมณ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่มีเป็นปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่ยังไม่ได้ศึกษา เช่น วุฒิทางการศึกษา สถานภาพโสดหรือสมรสแล้ว เป็นต้น
- 2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร วิทยาลัย หรือในองค์กรอื่นๆ
- 2.3 ควรหาแนวทางอื่นที่ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร วิทยาลัยของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กร ศิริโชควัฒนา. (2551). *E.Q.การบริหารอารมณ์อย่างฉลาด*. กรุงเทพฯ: ซีซีอินเตอร์เนชั่นแนล.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. *โรงเรียนสร้างคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ วัฏจักรการศึกษา*. 2(61). 19 กรกฎาคม 2543.
- กอบประเสริฐ ตัญญาคานนท์. (2559). *หลักจิตวิทยาการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- จิราพรธรรม คชะวรงค์. (2551). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2548). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2(5), 52-57. มกราคม.
- ปรีชา ทัศนละไม. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1-3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิมพรรณ สุริโย. (2552). *ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ยุกตมันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เรียม สุขกล้า. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรัท พุกกาคุณันท์. (2550). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness)*. เข้าถึงได้จาก <http://peenet.blogspot.com/2008/07/efficiency-effectivenessadministrator.html>. ออนไลน์.
- วิรัตน์ มะโนวัฒนา. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี.
- วิลาวัลณ์ เคนไชยวงศ์. (2555). *การพัฒนาศักยภาพครูในการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านนาหว้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาการบริหารการศึกษา สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2543). *คุณธรรมที่กำลังมองหา*. วารสาร, 3(2), 30-34.
- สมเดช สีแสง. (2542). *คู่มือบริหารโรงเรียนประถม*. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย.
- อนันท์ งามสะอาด. (2551). *ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ ประสิทธิผล (Effective) ต่างกันอย่างไร*. เข้าได้จาก <http://www.sisat.ac.th/main/index.php?> ออนไลน์.
- อุษณีย์ โปธิสุข. (2542). *EQ ปัญญาของมนุษย์ชาติ*. กรุงเทพฯ: แฟมิลี่ไคเรค.
- Goleman, D. (1995). *J.D. Introduction to the tenth anniversary edition in Emotional intelligence*. New York : Bantam.
- Salovey, P&Mayer. (1997). *J.D. Emotional intelligence Imagination Cognition and Personality*. New York.